

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΩΣ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΣΚΥΡΟΥ

Υπό ΔΗΜ. Σ. ΚΟΥΤΡΟΥΒΕΛΗ Διευθυντοῦ τοῦ ἀνωτέρω Σχολείου

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Κεφάλαιον καὶ ἐργασία. Ἡ Σκύρος δὲν παρουσιάζει κεφαλαιούχους ἐπιχειρηματίας οὔτε ἐφοπλιστὰς ὡς ἡ Χίος καὶ ἡ Μυτιλήνη. Ἡ ναυτιλία δὲν ἔτυχε τῆς δεούσης προσοχῆς ὑπὸ τῶν κατοίκων, διότι ἀνέκαθεν εἰς τὴν νῆσον ἠκμαζεν ἡ πειρατεία, τὸ πάλαι μὲν ὑπὸ τῶν Δολόπων, οὓς ὑπέταξεν ὁ στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων Κίμων περὶ τὸ 468 π.χ. —ἐπειδὴ «ἐληίζοντο τὰ πέριξ» κατὰ τὸν Πλούταρχον— εἰς τοὺς νεωτέρους δὲ χρόνους ὑπὸ τῶν ἐνετοκρατουμένων καὶ τουρκοκρατουμένων κατοίκων μέχρι καὶ τῶν μετὰ τὴν ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν χρόνων, ὅτε κατὰ

τὴν παράδοσιν ἐληστεύθη ἀγγλικὴ φρεγάτα. Ἐκτοτε ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις δὲν ἠνύνησε τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας τῶν σκυριακῶν —πιθανόν, ἵνα κτυπηθῇ ἡ πειρατεία— οἱ δὲ ναυτιλόμενοι κάτοικοι τῆς Σκύρου ὑπηρετοῦν εἰς ξένα ἐμπορικὰ πλοῖα εἰς τὴν Σμύρνην τὴν Σῦρον καὶ ἀλλαχοῦ ὡς ἐπληροφορήθημεν. Ἀνάπτυξιν σημαντικὴν εἰς τὴν ναυτιλίαν τῆς Σκύρου θὰ ἐδίδον ἀσφαλῶς οἱ δραστήριοι ψαριανοί, οἵτινες μετὰ τὴν Ἐπανάστασιν ἐζήτησαν νὰ ἐγκατασταθοῦν ἐν Σκύρῳ καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐπιτεράπη τοῦτο εἰς αὐτοὺς ἐγκατεστάθησαν εἰς τὴν Ἐρέτριαν τὴν μετονομασθεῖσαν Νέα—Ψαρά. Ὁμοίαν ἀντίδρασιν συνήτησαν ἐσχάτως καὶ οἱ περὶ τὴν ἄλιεϊαν ἔμποροι πρόσφυγες, οἵτινες μετὰ τὴν μικρασιατικὴν καταστροφὴν ἐζήτησαν νὰ ἐγκατασταθοῦν ἐν Σκύρῳ. Δυστυχῶς διὰ τὴν ἐξέλιξιν τῆς ἄλιεϊας δὲν ἐδόθη εἰς αὐτοὺς τὸ δικαίωμα τῆς ἐγκαταστάσεως καὶ μετέβησαν εἰς Σκιάθον, ἐνῶ θὰ ἠδύναντο κάλλιστα νὰ ἐγκατασταθοῦν παρὰ τὸν ὄρμον τῆς Ἀσιτίσας καὶ νὰ ἐπιδοθοῦν ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν καθυστεροῦσαν ἐν Σκύρῳ ἄλιεϊαν.

Οὕτω ἐχάθησαν δύο ὥραιαι εὐκαιρίαι διὰ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τῆς ναυτιλίας καὶ τῆς ἄλιεϊας ἐν Σκύρῳ, δεδομένου ὅτι οἱ γηγενεῖς σκυριακοὶ δὲν αἰσθάνονται μεγάλην κλίσιν πρὸς τοὺς παραγωγικοὺς τοῦτους κλάδους, σημαντικὸς δὲ ἀριθμὸς τῶν ἄλιεϊων Λιναριῶν εἶναι ἐπήλυδες καὶ οὐχὶ αὐτόχθονες σκυριακοί, ὡς ἐπληροφορήθημεν. Ἐὰν εἰς τὴν Σκύρον δὲν ὑπάρχουν κεφαλαιούχοι, παρατηρεῖται ὁμως μικρὸς ἀριθμὸς τσιφλικοῦχων, οἵτινες κατέχουν τὰς σπουδαιότερας νομάς καὶ καλλιεργησίμους ἐκτάσεις τῆς νήσου. Εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν ἔρχεται τὸ Μετόχιον «Ἅγιος Γεώργιος» τῆς Μονῆς Λαύρας τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ἣτις κατέχει σημαντικὰς ἐκτάσεις καλλιεργησίμους εἰς τὸ ΒΔ τμήμα τῆς νήσου καὶ ἀξιολόγους νομάς εἰς τὸ ΝΑ τμήμα, ὅπου νέμονται περὶ τὰ 1000 αἰγοπρόβατα τοῦ Μετοχίου τούτου. Ἡ μοναστηριακὴ αὕτη περιουσία ὑπολογίζεται, ὅτι συγκεντρώνει εἰς ἀγροὺς μὲν τὸ $\frac{1}{4}$, εἰς νομάς δὲ τὸ $\frac{1}{2}$ τῆς νήσου. Εἰς τὴν δευτέραν γραμμὴν ἔρχονται αἱ περὶ τὴν Σκύρον ἰδιόκτητοι νησιῶδες ὡς ἡ Σκυροπούλα, ἡ μεγαλυτέρα πασῶν, ἀνήκουσα εἰς τὸν κ. Ἄντ. Ἀντωνιάδην, ἡ Μπαλάξα, ἀνήκουσα εἰς τὴν κοινότητα κ.τ.λ. Τὸ πευκοδάσος τῆς Σκύρου ἐμισθοῦται ὑπὸ ξένων καὶ οὐχὶ γηγενῶν ἀντὶ ἐτησίου μισθώματος 400.000 δρχ., διότι ἡ Σκύρος ὡς εἶπομεν δὲν ἔχει κεφαλαιούχους. Ἐν γένει τὸ πλεῖστον τῶν κατοίκων ἀπασχολεῖται μὲ τοὺς ἀνωτέρω παραγωγικοὺς κλάδους, μικρὸς δὲ μόνον ἀριθμὸς περὶ τὸ $\frac{1}{10}$ παραμένουν σχεδὸν ἄεργοι, διότι δὲν ἔχουν ἱκανὴν περιουσίαν, ἵνα ἐργασθοῦν καθ' ὅλον τὸ ἔτος καὶ καταφεύγουν εἴτε εἰς τὰ Λατομεῖα μαρμάρου τῆς Σκύρου ὡς ἐργάται, εἴτε ὡς ρητινοσυλλέκται τοῦ πευκοδάσους, εἴτε ὡς καλλιεργηταὶ ἢ βοσκοὶ τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας, εἴτε ἀλλαχοῦ εἰς δημόσια ἔργα. Διὰ τοῦτο ἡ βιομηχανικὴ κατασκευὴ τῶν πλεοναζόντων ἀλιευμάτων, ἡ ἐκμετάλλεσις τῶν μεταλλείων, τοῦ πευκοδάσους καὶ ἡ

συστηματική ανάπτυξις πάντων τῶν παραγωγικῶν κλάδων θὰ ἔδιδεν ἐργασίαν εἰς ὅλας ἐν γένει τὰς ἀέργους χεῖρας τῆς Σκύρου καὶ θὰ προελάμβανε πᾶσαν ἐνδεχομένην αὔξησιν τῆς ἀεργίας σὺν τῇ αὔξησει τοῦ πληθυσμοῦ τῆς νήσου.

Κατεύθυνσις καὶ ὀργάνωσις τοῦ ἀστικοῦ σχολείου Σκύρου. Διὰ τῆς ἀνωτέρω συντόμου ἀνασκοπήσεως τῆς κινήσεως καὶ συνθέσεως τοῦ πληθυσμοῦ ὡς καὶ τῆς καταστάσεως τῶν παραγωγικῶν κλάδων τῆς νήσου γίνεται φανερόν, ὅτι πάντες οἱ παραγωγικοὶ κλάδοι δύνανται νὰ ἀναπτυχθῶσι καὶ δὴ κατὰ πρῶτον λόγον ἡ ἀλιεία, κατὰ δεύτερον ἡ γεωργία καὶ ἡ κτηνοτροφία καὶ κατὰ τρίτον ἡ λαϊκὴ τέχνη. Ἡ πρόοδος δὲ τῶν παραγωγικῶν τούτων κλάδων θὰ ἀνεχαίτιζε τὴν πρὸς τὰς ἐπιστήμας καὶ δὴ τὴν Νομικὴν κατεύθυνσιν πολλῶν εὐπορούντων καὶ μὴ νέων τῆς νήσου, τῶν ὁποίων τὸ μέλλον προδιαγράφεται προβληματικόν καὶ θὰ ἔδιδεν εἰς αὐτοὺς κατεύθυνσιν πρὸς ἐπικερδῆ, θετικὰ καὶ ἀναγκαῖα σημερον ἐπαγγέλματα καὶ ἐπιχειρήσεις. Καὶ διὰ τὴν προαγωγὴν ἐνὸς ἐκάστου ἐκ τῶν κλάδων τούτων δύναται νὰ συμβάλῃ ἄριστα τὸ Ἀστικὸν Σχολεῖον Σκύρου, διδασκομένων ἐν αὐτῷ πάντων τῶν συναφῶν μαθημάτων καὶ ἰδρυομένων προτύπων ἐγκαταστάσεων (πειραματικοῦ ἀγροκηπίου, μελισσοτροφείου, ὀρνιθοτροφείου, ἀστακοτροφείου κ.τ.λ.) διὰ τὴν συστηματικὴν καὶ ὑποδειγματικὴν παρακολούθησιν ἐκάστου κλάδου, ὅπου οἱ μαθητευόμενοι θὰ ἐφαρμόζουν, ὅσα θὰ διδάσκονται εἰς τὸ σχολεῖον. Ἐκ τῶν ἐγκαταστάσεων τούτων θὰ ἀπεκομίζοντο καὶ σημαντικὰ κέρδη ὑπὲρ τοῦ Ἀστικοῦ Σχολείου οὕτως, ὥστε νὰ μὴ ἐπιβαρύνεται τὸ Δημόσιον διὰ τὰς οἰκονομικὰς ἀνάγκας τοῦ σχολείου τούτου, τὸ ὁποῖον θὰ μετεβάλλετο βαθμηδὸν εἰς αὐτοτελῆ οἰκονομικὸν ὄργανισμὸν συντηρούμενον ἐκ τῶν εἰσοδημάτων του, ὅπως εἶναι ἡ Πρακτικὴ Γεωργικὴ Σχολὴ Βέλλου—Κορινθίας, ἡ Σχολὴ Μεσαρᾶς - Κρήτης ἐν Ἑλλάδι καὶ ἄλλα παρόμοια Σχολεῖα εἰς τὸ ἔξωτερικόν.¹

Δὲν ὑπάρχει δὲ οὐδεμία ἀμφιβολία, ὅτι ὀργανούμενον ὑπὸ τὸ ἀνωτέρω πνεῦμα τὸ Ἀστικὸν Σχολεῖον Σκύρου καὶ τὸν καθυστεροῦντα πολιτισμὸν τῆς νήσου θὰ ἀνυψώσῃ καὶ τὴν Ἐθνικὴν Οἰκονομίαν σημαντικῶς θὰ ἐνισχύσῃ καὶ εἰς τὴν ἀναδημιουργίαν τοῦ Ἔθνους τὰ μέγιστα θὰ συμβάλῃ, μεταβαλλομένης τῆς γραφικῆς ταύτης νήσου εἰς παραγωγικὸν κέντρον ἀξιόλογον καὶ ἀντάξιον τῆς γεωγραφικῆς της θέσεως καὶ τοῦ ἱστορικοῦ παρελθόντος τῆς Σκύρου, ὅπου ἐβασίλευσεν ὁ Λυκομήδης, κατέφυγεν ὁ ἐνδοξὸς Ἀχιλλεύς, ἐτελεύτησε κατὰ τὸ μῦθον ὁ ἦρωας Θησεὺς καὶ ἐτάφη ὁ Ἄγγλος ποιητὴς Rubert Brooke, ὅστις ὡς ἄλλος Βύρων ἠγάπησε περιπαθῶς τὸ χῶμα τῆς Ἑλλάδος.²

¹ Ἐν Σκύρῳ τῇ 12 Ἰουνίου 1938

² Ὁ Διτὴς τοῦ Ἀστικοῦ Σχολείου Σκύρου

Δ. ΚΟΥΤΡΟΥΒΕΛΗΣ